

Ulusal Hububat Konseyi, Pirinç Değirmencileri Derneği,
Uzunköprü Ticaret Borsası Tarafından Organize Edilen
‘Çeltik Üretimi ve Ticareti, Sorunları Ve Çözüm Yolları Paneli’

Sonuç Bildirgesi

1. Çeltik ve pirinçte farklı KDV uygulaması, kayıtsızlığa, vergi kaybına, benzer ürünlere göre farklılığa neden olmaktadır. Şu anda KDV çeltikte %1, pirinçte %8 olarak uygulanmaktadır. Oysa benzer durumda olan buğday ve bulgurdaki KDV oranı aynı olup %1’dir. Bu farklılık giderilmeli, çeltik ve pirinçte KDV %1 olarak uygulanmalıdır.
2. Çeltikte DİB kapsamında yapılacak ihracat fire oranı ve döviz kullanım oranının gözden geçirilmesi uygun olacaktır.
3. Türkiye’nin 2013 yılı üretimi tüm tahıl türlerinde rekor düzeyde gerçekleşti: Buğday 22 milyon ton, mısır 5,9 milyon ton, çeltik 900 bin ton. Bu rekor verilere rağmen bu ürünlerin tümünde, özellikle de buğday ve çeltik de fiyat artışının gerçekleşmesi 75 milyonu dikkate alan bir yeterlilik hesabının yapılması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Ülke nüfusu yanında ülkede bulunan kayıtlı, kayıtsız göçmenlerin sayısı, turist sayısı ve iç savaş ve başka nedenlerle üretimden düşen çevremizdeki ülkelerde bunlara ihtiyaç duyan insanların sayısı, yardımların yapıldığı insanların sayısı belirlenerek; üretim hedefinde dikkate alınması doğru olacaktır ki; bu durumda üretimin muhtemelen 85-90 milyona göre planlanması gerekecektir.
4. Tahıl ürünlerinde planlama ve TMO eliyle yapılan müdahalelerde ülke ve dünyada iklim izlemesi, güçlü üretim tahminleri yanında tahılların enerji amaçlı kullanımı da dikkatle izlenmeli, kamuoyu bilgilendirmesi ve politikaların oluşturulmasında bu verilerden etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.
5. Ülkede çeltik ekim alanı, üretim miktarı belirlenirken GTHB ve TÜİK’in Ulusal Hububat Konseyi ve Pirinç Değirmencileri Derneği, bölge ticaret borsaları gibi oluşumlarla diyalog içerisinde bulunması gereklidir.
6. Çeltik üretimi 1936 yılında çıkarılmış olan 3039 Sayılı Çeltik Kanunu ile düzenlenmekte olup, kanun günün ihtiyaçlarını karşılamaktan oldukça uzaktır. Nitekim sıtma endişesi ile sağlık konularına ağırlık veren ve düzenlemeler getiren kanun, o günün koşullarına hitap emekte, sağlıkta geline düzey ve sağlık sistemimizdeki gelişmelerle uyum göstermemektedir. Bu nedenle kanunun tüm tarafların görüşleri alınarak günün ihtiyaçlarına göre yenilenmesi hayati öneme sahiptir.
7. Yine 1936 yılında çıkan kanun ile, çeltik ekimi katı ruhsat kurallarına bağlı olup, bu da çeltik tarımının sınırlı alanlarda yapılmasına neden olmaktadır. Günümüzde sağlık sistemimizin geldiği düzey dikkate alındığında, çeltik ekim alanlarının üretici örgütleri ve STK’lar tarafından düzenlenmesi uygun olacaktır.

8. DSİ'nin bölgedeki yatırımları takdirle karşılanmakta olup, Çakmak Barajı Sulaması (Bölgenin GAP'ı olarak nitelendirilmekte) başta olmak üzere bölgedeki su kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik projelerin tamamlanması, yenilerinin planlanması ile ülke ihtiyacı çeltik ihtiyacı karşılanacağı gibi, ihracat imkanı da ortaya çıkabilecektir.
9. Çeltiğin kurutulması, pirince işlenmesi ve depolanmasında çeltiğe özel teknoloji içeren ekipmanların kullanılması yönünde bilgilendirme ve farkındalık oluşturulmalı, özendirici uygulamalar geliştirilmelidir.
10. TMO'nun piyasayı regüle etmek üzere marketlere doğrudan pirinç satması yerine, uygulamayı özel sektör üzerinden gerçekleştirmesi yerinde olacaktır.
11. Ülkede bir parkende yasanının tüm tarafların aktif katıldığı bir süreçle hazırlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
12. Farklı çeltik çeşitlerinden gelen pirinçlerin karıştırılmasının önlenmesi, hukuki düzenlemeler ile sivil toplumun ve GTHB'nin birlikte kontrolleri gerçekleştirmesi, her bir çeltik çeşidinden gelen pirinçlerin kendi isimleri ile ayrı ambalajlarda satışa sunulmaları sağlanmalıdır.
13. Pirinçlerin ambalajlı olarak satılması, açıkta dökme pirinç satışının önlenmesi gıda güvenliği ve rekabetin eşit koşullarda yapılması için önemlidir.
14. Pirinç ile ilgili yanlış ve haksız söylemlerin önlenmesi için, kamu ve STK ların ortak çalışmalar yürütmeleri sağlanmalıdır.
15. Artırılmış atık suların çeltik sulamasında kullanımı üzerine teknik ve uygulama çalışmalarını kamu ve üretici örgütleri birlikte yürütmelidir.
16. Çeltikte su kullanım etkinliğini artıracak farklı sulama yöntemleri kamu ve üretici örgütleri iş birliği ile değerlendirilmelidir.
17. Tarımsal ürünlere uygulanan desteklemelerden çeltik te payını almaktadır. Ancak, üretiminin zor ve maliyetinin yüksek olduğu göz önüne alınarak, çeltiğe uygulanan desteklemeler gözden geçirilmelidir.
18. Ülkemizde çeltik konusunda en önemli çalışmalar Trakya tarımsal Araştırma Enstitüsünde yürütülmekte olup, milli çeltik çeşitlerimizin tamamına yakını da bu enstitü tarafından geliştirilmiş ve tescil ettirilmiştir. Ülkemizin çeltik ekim alanlarının büyük bölümünü kapsayan Osmaniye 97 çeşidinin sahibi de bu enstitü olup, komşu ülkelerde de önemli ekim alanı bulmuş bir çeşittir. Bu enstitünün araştırma ve ıslah kapasitesi geliştirilerek devam ettirilmelidir. Çeltik üretim bölgelerinde çeltik konulu Yüksek Lisans ve Doktora tezlerini özendirici çalışmalar yapılmalıdır.
19. Kamunun çeltik ile ilgili tüm çalışmalarda Ulusal Hububat Konseyi, Pirinç Değirmencileri Derneği, Bölge Ticaret Borsalarının aktif katılımına özen göstermesi talep edilmektedir.